

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Harrer Ferenc*

Cím: *Hogyan enyészett el Budapest statutumalkotási joga?*

Forrás: *Magyarország*

Bp

(Hely)

1926. 8. 8.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1926"

Személy

H

352

"1926"

Székesfővárosi házinyomda 1923

Közp. r.

Hogyan enyészett el Budapest statutumalkotási joga?

Irtta: *Harrer Ferenc dr., ny. alpolgármester*

A municipálás autonómia létkörében éltem egész életemen át s mindenkor a teljes önkormányzati szabadságért szálltam síkra. Készséggel felelek tehát arra a konkrét kérdésre, melyet egy hirlapi cikk intézett hozzám: hogy *hogyan enyészett el Budapest statutumalkotási joga?* E folyamatnak az ismerete tanulságos és sajnos annak bizonyosságát fogja nekünk nyújtani, hogy az önkormányzati szabadságot a főváros törvényhatósága nem védte azazl az eréllyel, amint kellett volna.

A fővárosi törvény, az 1872. évi XXXVI. tc., a szabályrendeleteket nem kötötte semmiféle formában a kormány jóváhagyásához. Érdekeltek ugyan megfellebbezhették a szabályrendeletet, de a kormány ezt csak akkor függeszthette föl vagy semmisíthette meg, ha a szabályrendeletet törvénnyel vagy a kormánynak hatályban levő szabályrendeleteivel ellenkezett; a kormány e jogával természetesen akkor is élhetett, ha az utóbbi körülmények más úton jutottak tudomására.

E helyzetbe változást az 1886-iki törvényhatósági törvény (XXI. tc.) hozott, mely szerint a törvényha-

tósági szabályrendelet a kormány által bemutatási záradékkal látható el. Bár, a közigazgatási bíróság nézete szerint is, e címen a szabályrendeletnek csak a törvényessége bírálható felül és a törvényesség hiányában csak a bemutatási záradék megtagadása következhet be, az a gyakorlat alakult ki, hogy a kormány a törvényhatósági szabályrendeleteket célszerűségi szempontból is fölülbírálja — ehhez képest a bemutatási záradék kifejezés helyébe lassanként variálva, jóváhagyás, helybenhagyás, megerősítés szavak használata lépett — és nemcsak módosítások követelésére formál jogot, amely jog csak a kihágási szabályrendeletekre (az 1879:XL. tc. értelmében), továbbá oly szabályrendeletekre nézve illeti meg, amelyek meghozatalát valamely törvény teszi a törvényhatóság kötelességévé, hanem akárhányszor a szabályrendelet szövegét maga megváltoztatja. Ezzel a gyakorlattal szemben, amely az önkormányzati hatáskörben hozott törvényhatósági szabályrendeletekre nézve a törvényesség kérdésére szorítókozó negatív (hozzájárást megtagadó) kormánybeavatkozás helyébe a célszerűség kérdésére is kiterjedő

legmesszebbmenő pozitív (módosítást kívánó, sőt végző) beavatkozást vezette be, a közigazgatási bírósági novella (az 1907:LX. tc.) bizonyos mértékben jogvédelmet kívánt biztosítani, de a törvényhatóságok, melyek több mint két évtizeden át ernyedten kialakulni hagyták ezt az önkormányzatteljes folyamatot, már nem igen élnek vele szemben a törvény által

utóbb adott bírói védelem fegyverével sem.

És Budapest székesfőváros? Ugyanezt a gyakorlatot engedte kialakulni, holott reá nézve az 1886-iki törvényhatósági törvény rendelkezései még nem is vonatkoznak, mert e törvény világosan kimondja, hogy Budapest fővárosról az 1872:XXXVI. tc. rendelkezik, mely pedig, mint láttuk, a kormány hozzájárulását a statumokhoz nem kívánja meg.

Ilyen előzmények után nem meglepő, hogy a főváros intranzigens álláspontot elfoglalni akaró jogügyi bizottsága a kényszernyugdíjazások körül legutóbb lefolyt autonómikus harcban mintesó álláspontként azt vallotta, hogy a kormány szabályrendeletet nem módosíthat, hanem csak módosításra utasíthat és hogy olyan hangok is hallatszottak, mintha nem volna illő, törvénytellenek tartott kormányrendeletekkel szemben bírói jogorvoslást keresni.

Igy enyészett el Budapest statutumalkotási joga!